

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

JMÉNO AUTORA: MGR. HANA BOHÁČOVÁ
DATUM VYTVOŘENÍ: 04.01.2013
ČÍSLO DUMU: VY_12_INOVACE_08_CJL_L

ROČNÍK: IV.
ČESKÝ JAZYK A LITERATURA
VZDĚLÁVACÍ OBLAST: JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ A KOMUNIKACE, ESTETICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ
VZDĚLÁVACÍ OBOR: LITERATURA
TEMATICKÝ OKRUH: VÝVOJ PRÓZY OD ROKU 1945 DO SOUČASNOSTI
TÉMA: LADISLAV FUKS

METODICKÝ LIST/ANOTACE:
URČENO PRO ŽÁKY 4. ROČNÍKU A ZÁROVEŇ JAKO OPAKOVÁNÍ K ÚSTNÍ ČÁSTI MATURITNÍ ZKOUŠKY, PODÁVÁ ZÁKLADNÍ INFORMACE O AUTOROVÍ A VYUŽÍVÁ I PRÁCI S TEXTEM – UKÁZKY ZE SPALOVAČE MRTVOL.

ČESKÁ PRÓZA PO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLCE

Pozorně si přečtěte ukázkou:

„Po večeři pan Kopfrkingl nebeskou políbil a řekl:

Pojď, *nevýslovná*, dřív než se svlékneme, připravíme koupelnu.

A vzal židli a šli, dívala se na ně kočka.

‘Je tu horko, řekl pan Kopfrkingl v koupelně a postavil židli pod ventilátor, asi jsem to přehnal s topením. Otevři ten ventilátor, drahá.

Když Lakmé vylezla na židli, pan Kopfrkingl jí pohladil lýtko, hodil jí smyčku na krk a s něžným úsměvem jí řekl : Co abych tě, drahá, oběsil?

Usmála se na něho dolů, snad mu dobře nerozuměla, on se usmál též, kopl do židle a bylo to.“(1)

- ▶ **Určete autora a název románu.**
- ▶ *(Ladislav Fuks, Spalovač mrtvol)*
- ▶ **Charakterizujte hlavní postavy v ukázce!**
- ▶ *(pan Karel Kopfrkingl, nechává si říkat Roman, zaměstnanec krematoria, naprosto oddaný své práci, smrt vysvobozuje, věří v převtělování, je to schizofrenická osobnost, vše vyžaduje svůj řád, v krvi ani popelu není rozdíl – starostlivý otec rodiny se mění vlivem nacistické ideologie v bezcitného vraha své ženy a svého syna; manželka Marie nazývaná Lakmé, líbezná, nevýslovná, naprosto poslušná, neodporující bytost)*
- ▶ **Uveďte důvody, které vedly pana Kopfrkingla k tomuto činu.**
- ▶ *(jeho manželka je poloviční Židovka a děti čtvrtěční Židé, a to se neslučuje s čistotou rasy, jak ho přesvědčí jeho přítel nacista Willi, Karel vlastně „své ženě pomáhá vysvobodit ji z útrap“)*
- ▶ **Jak se chová hlavní představitel ke svým dětem? Jaké jsou jejich osudy?**
- ▶ *(je to vzorný otec, ale když se přesvědčí, že jako čtvrtěční Židé nejsou schopny převýchovy, jeho syn Milivoj dokonce nenávidí Němce, rozhodne se je také bezcitně zabít – syna ubije tyčí a vloží ho do rakve s hrdinným německým vojákem, dceru Zinu se mu nepodaří zabít)*
- ▶ **Jaké pocity ve vás vyvolává vylíčení této situace?**
- ▶ *(otevřená otázka)*

DISKUTUJTE O TĚCHTO OTÁZKÁCH

- ▶ Jaká další díla tohoto autora znáte?
- ▶ *(viz snímek 5 a 6)*
- ▶ Pokud znáte některá díla na základě vlastní četby, seznamte s nimi ostatní žáky.
- ▶ *(otevřená otázka)*
- ▶ Vyměňte si ve třídě své názory na to, jak na vás dílo Spalovač mrtvol celkově zapůsobilo; popř. zhlédněte velmi působivé filmové zpracování a pokuste se vysvětlit, proč je tak působivé.
- ▶ ***(zlo, i když je schováno v „rouše beránčím“, je stále mezi námi)***

LADISLAV FUKS

(24. ZÁŘÍ 1923 – 19. SRPEN 1994)

- ▶ Nešťastné dětství (vzdor proti otci)
- ▶ Dospívání (počátek 2.světové války) - uvědomuje si svoji homosexualitu - trpí pocitem ohrožení (v koncentračních táborech končí život Židů, Romů i homosexuálů)
- ▶ Psát začíná až ve svých 40 letech
- ▶ Většinu života žije v osamění (dokonce hospitalizován na psychiatrii)
- ▶ Smrt nachází ve svém pražském bytě

TVORBA

Pan Theodor Mundstock (1963)

- ▶ psychologický román o osudu pražského Žida připravujícího se ve svém malém bytě na transport do koncentračního tábora
- ▶ hrdina trpí schizofrenií - rozdvojenou osobností
- ▶ diskriminace a strach mění člověka
- ▶ člověk se nikdy nemůže připravit na to, co přijde; hrdina umírá nešťastnou náhodou (přejede ho nákladní auto při cestě na transport), když už je naprosto připraven na koncentrační tábor

Mí černovlasí bratři (1964)

- ▶ 6 povídek o osudech židovských spolužáků z gymnázia
- ▶ hlavní postava, chlapec Michal, se podobá autorovi a je postaven tváří v tvář smrti svých přátel (tato situace velmi poznamenala autora, měl strach o vlastní život)

DALŠÍ DÍLA

- ▶ **Variace na temnou strunu (1966)**: autobiografický román, vypravěčem je Michal, uzavřený chlapec, který hledá cit a porozumění v prostředí naprosto ovládaném dominantním otcem. Forma zápisků o školních letech, zklamáních kamarádstvích, v době těsně před válkou.
- ▶ **Myši Natálie Mooshabrové (1970)**: román se znaky hororu (stojí na hranici grotesknosti a fantazie); o ženě, která vraždí děti, aby „nemohly ubližovat svým rodičům“.
- ▶ **Spalovač mrtvol (1967)**

LADISLAV FUKS - SPALOVAČ MRTVOL

- ▶ psychologický hororový příběh
- ▶ novela o pracovníkovi krematoria
- ▶ Karl Kopfrkingl ovlivněný německou demagogií o čistotě rasy oběsí svoji ženu, zabije svého syna
- ▶ po nezdařené vraždě své dcery skončí na psychiatrii (rozdvojená osobnost)
- ▶ zfilmováno roku 1967 Jurajem Herzem s hlavním představitelem Rudolfem Hrušínským (tento film patří ke klenotům naší kinematografie)

Vysvětlete pojem HOROR

(= strach; umělecký žánr; budí strach a hrůzu; fantastické náměty, pracuje s napětím)

LITERATURA

- ▶ MGR. HÁNOVÁ, Eva a kol. *Odmaturuj z literatury 1*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2004, ISBN 80-7358016-0.
- ▶ MGR. HAVLÍČKOVÁ, Iveta a kol. *Odmaturuj z literatury 2*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2004, ISBN 80-86285-83-9.
- ▶ (I) SOCHROVÁ, Marie. *Čítanka IV. k literatuře v kostce*. Havlíčkův Brod: Fragment, 2004, ISBN 80-7200-977-X.
- ▶ Vlastní archiv autora